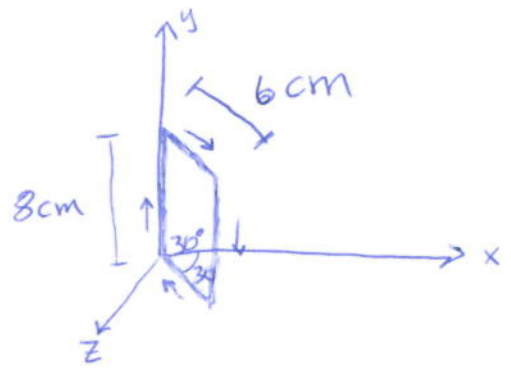

Dæmi 6

Problem 27.68

P. 917

Ferningslaga virlykkja
hefur 15 A strann
í gegnum sig.

a) Finnið styrk segulvægisins sem þarf
til að halda lykkjunni stöðugri
ef við höfum einleitt segulsvið
í +x-stefnu, og hefur 0,48 T styrk.

$\vec{\tau} = \vec{\mu} \times \vec{B}$ er segulvægið vegna segulsviðsins

þ.a. $-\vec{\tau}$ er þátt sem þarf til að
halda lykkjunni stöðugri.

Hér er $|\vec{\mu}| = IA$ þ.a.

$$|\vec{\tau}| = IAB \sin \theta$$

þar sem θ er hornið á milli stefnu
segulsviðsins og þveril lykkjunnar

$$|\vec{\tau}| = 15 \text{ A} \cdot 8 \text{ cm} \cdot 6 \text{ cm} \cdot 0,48 \text{ T} \cdot \sin(60^\circ) = 0,03 \text{ N} \cdot \text{m}$$

b) Hver er stefna vægisins sem þarf til að halda lykkinni stöðugri?

Vægið vegna segulsviðsins er $\hat{i} - \hat{j}$ -stefnu.
þ.a. við þurfum vægi $\hat{a}$ móti sem er $\hat{i} + \hat{j}$ -stefnu.

c) Endurtaktu a)-lið fyrir segulsvið $\hat{i} - \hat{z}$ -stefnu.

Núna fæst að $\alpha = 30^\circ$ þ.a.

$$|\vec{\tau}| = 0,017 \text{ N}\cdot\text{m}$$

d) Hver er stefna vægisins sem þarf til að halda lykkinni stöðugri?

Núna er vægið ~~ve~~ vegna sviðsins $\hat{i} + \hat{j}$ -stefnu.
þ.a. svarið er $-\hat{j}$ -stefnu.

e, f) Hver er styrkur segulvægisins sem þarf til að halda lykkinni stöðugri ef lykkin hefur snúning $\hat{a}$ s sinn ~~á~~ $\hat{i}$ miðjunni, samsíða y - $\hat{a}$ s?

Nú mun lykkan verða fyrir segulrægi
báðum megin um snúningsásinn en
armurinn er helmingi styttri svo að
styrkurinn er sá sami.

Problem 27.27

~~Því~~

Þunn kopar stöng er 1m löng og
hefur massa 0,05 kg og liggur í einsleitum
segulsrúti sem hefur styrk 0,1 T.

Hver er stráumurinn sem þarf til að
segulkrafturinn sé sá sami og þyngd
stangarinnar?

Nú er $\vec{F}_B = I \vec{L} \times \vec{B}$. Látum

$$mg = |\vec{F}_B| = ILB$$

$$\Rightarrow I = \frac{mg}{LB} = 4,9 \text{ A}$$

Exercise 27.18

P. 913

α -eind er að ferðast lóðrætt á $35,6 \text{ km/s}$ hraða og lendir í einsleitt, lárætt $1,8 \text{ T}$ segulsvið.

a) Hvað er þvermál ~~því~~ gormferilsins sem α -eindin fylgir?

Eindin fer hornrætt inn um segulsviðið

p.a. við látum $|\vec{F}_{\text{rad}}| = |\vec{F}_B|$

$$\text{eða } m \frac{v^2}{r} = |q|vB \Rightarrow r = \frac{mv}{|q|B}$$

$$d = 2r = 2 \cdot \frac{6,64 \cdot 10^{-27} \text{ kg} \cdot 35,6 \text{ km/s}}{3,2 \cdot 10^{-19} \text{ C} \cdot 1,8 \text{ T}} = 0,821 \text{ mm}$$

b) Hvaða áhrif hefur segulsviðið á hraða eindarinnar?

Hraðinn mun haldast fastur.

c) Hver er styrkur hröðunninnar sem α -eindin verður fyrir í segulsviðinu?

$$\text{Notum } ma = F_B = |q|vB$$

$$\Rightarrow a = \frac{|q|vB}{m} = 3,09 \cdot 10^{12} \text{ m/s}^2$$

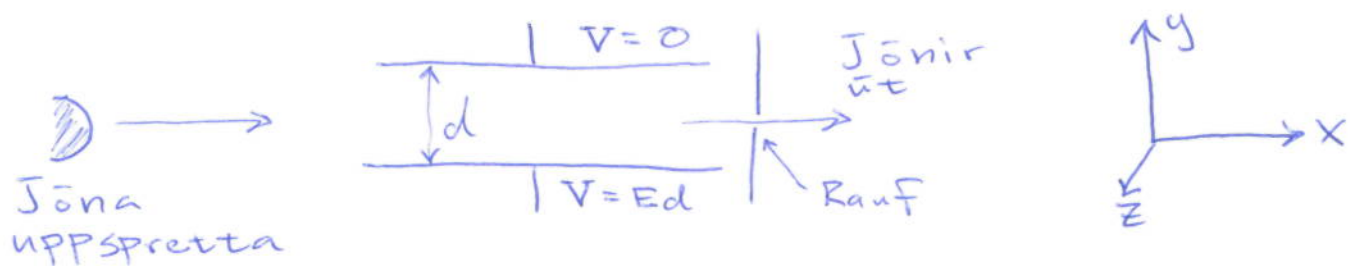
d) Hver er stefna hröðuninnar?

Hröðunin er hornrétt á $\vec{v}$ og $\vec{B}$ og er því lóðrétt, og $\vec{v}$ átt að miðju gormferilsins.

e) Af hverju breytist hraði x -eindarinnar ekki þótt það séli vera kraftur $\vec{F}_B$ sem verki á hana?

$\vec{F}_B$ er hornréttur á $\vec{v}$ og því breytist stefna $\vec{v}$ en ekki styrkur hraðans.

Electromagnetic Velocity Filter

a) Til þess að stytta út rafkraftinn, í hvaða átt þarf segulsviðið að vera?

Til að stytta út rafkraftinn þarf $\vec{B}$ að vera í $+\hat{k}$ -stefnu.

b) Hver er styrkur $\vec{B}$ af gönnirnar eiga að ferðast eftir beinni línu?

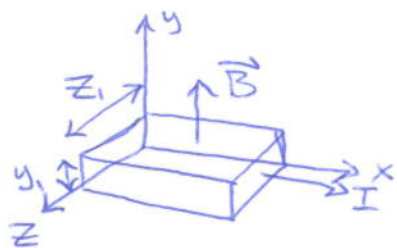
$$|\vec{F}_{\text{raf}}| = |\vec{F}_{\text{segul}}| \Rightarrow qE = qvB$$

$$\Rightarrow B = \frac{E}{v}$$

c) Sjá útskýringu á Mastering Physics.

Exercise 27.49

P. 915

$$z_1 = 14 \text{ mm}$$

$$y_1 = 0,21 \text{ mm}$$

$$I = 100 \text{ A}$$

$$B = 0,94 \text{ T}$$

a) Finnið styrk V_d rafenda í $+x$ -stefnu af við höfum $5,7 \cdot 10^{28}$ frjálssar rafendur á rúmmetra.

$$\text{Notum } J_x = n|q|V_d \Rightarrow V_d = \frac{J_x}{n|q|}$$

$$\text{Einnig er } J_x = \frac{I}{y_1 z_1} \text{ þannig}$$

$$V_d = \frac{I}{y_1 z_1 n |q|} = \frac{100 \text{ A}}{14 \text{ mm} \cdot 0,21 \text{ mm} \cdot 5,7 \cdot 10^{28} \cdot 1,6 \cdot 10^{19}}$$

$$= 3,7 \cdot 10^{-3} \text{ m/s}$$

b) Finnið styrk ~~stær~~ rafsviðsins í z-stefnu vegna Hall-hrifa.

$$\text{Notum a) } |q| E_z = |q| v_d B_y$$

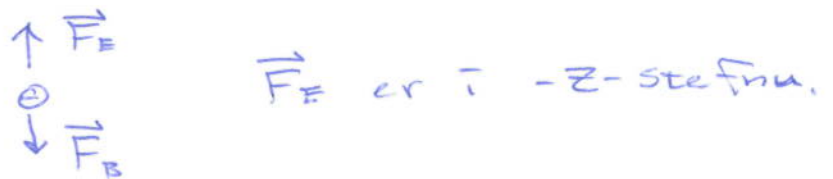
$$\Rightarrow E_z = v_d B_y = 3,7 \cdot 10^{-3} \text{ m/s} \cdot 0,94 \text{ T} = 3,5 \cdot 10^{-3} \text{ V/m}$$

c) Hver er stefna rafsviðsins vegna Hall-hrifa?

v_d er í andstæða stefnu við strauminn

Höfum þá eftirfarandi krafta:

en $\vec{F}_E = q\vec{E} = -e\vec{E}$ þannig stefna $\vec{E}$ er í +z-stefnu

d) Finnið $\mathcal{E}_{\text{Hall}}$.

$$\mathcal{E}_{\text{Hall}} = E_z z_1 = 4,9 \cdot 10^{-5} \text{ V}$$

Exercise 26.35

P. 875

Vidnámíð $\bar{}$ galvano-mæla spölu er $20\ \Omega$. Strámmurinn fyrir "full scale deflection" er $500\ \mu\text{A}$.

a) Hvernig breytum við galvano-mæli $\bar{}$ strámmæli sem sýnir 15mA $\bar{}$ "full scale"

við bætum við öðru vidnámi þ.a. spölan og vidnámíð eru hlíð tengd.

b) Hvert er vidnámíð?

$$\text{Höfum } I_{\text{spöla}} R_{\text{spöla}} = I_s R_s$$

$$\Rightarrow R_s = \frac{I_{\text{spöla}} R_{\text{spöla}}}{I_s} = \frac{500\ \mu\text{A} \cdot 20\ \Omega}{15\text{mA} - 500\ \mu\text{A}} = 0,69\ \Omega$$

c) Hvernig breytum við galvano-mæli $\bar{}$ spennumæli sem sýnir 500mV $\bar{}$ "full scale"?

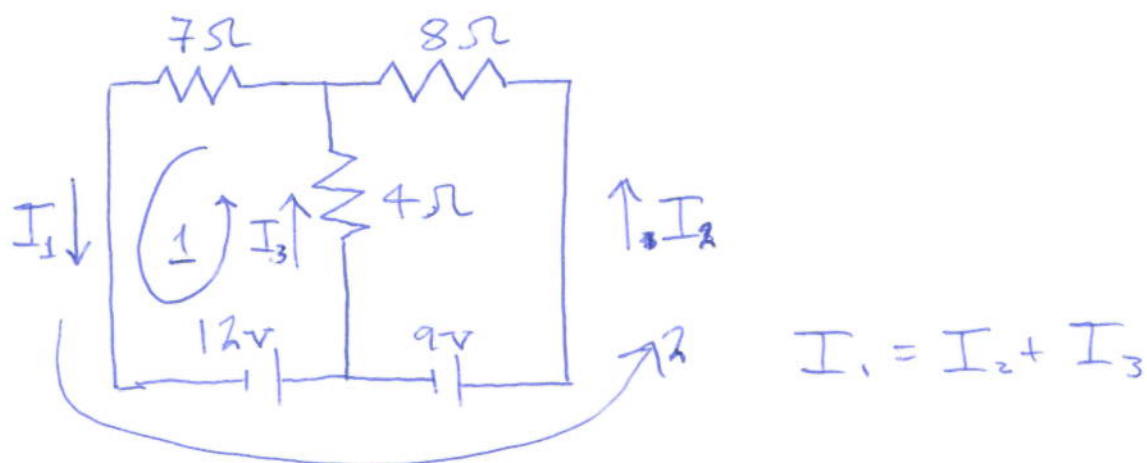
við rad tengjum galvano-spölu við annað vidnám.

d) Hvert er viðnámid?

$$V = I (R_{\text{spóla}} + R_s) \Rightarrow R_s = \frac{V}{I} - R_c$$
$$= \frac{500 \text{ mV}}{500 \mu\text{A}} - 20 \Omega = 980 \Omega$$

Problem 26.21

a) Finnið straumin i gegnum 7Ω viðnámid.

$$\textcircled{1} 12\text{V} - 4\Omega \cdot I_3 - 7\Omega \cdot I_1 = 0$$

$$\textcircled{2} 21\text{V} - 8\Omega \cdot I_2 - 7\Omega \cdot I_1 = 0$$

$$\Rightarrow 12\text{V} + 4\Omega \cdot I_2 - 11\Omega \cdot I_1 = 0$$

$$21\text{V} - 8\Omega \cdot I_2 - 7\Omega \cdot I_1 = 0$$

$$\Rightarrow I_1 = \frac{45\text{V}}{29\Omega} = 1,55 \text{ A}$$

b) Finnið strauminn I gegnum 7Ω viðnámið.

$$21V - 7\Omega \cdot I_1 - 8\Omega \cdot I_2 = 0$$

$$\Rightarrow I_2 = \frac{147}{116} A = 1,27 A$$

c) Finnið strauminn I gegnum 4Ω viðnámið.

$$I_1 = I_2 + I_3 \Rightarrow I_3 = I_1 - I_2 = \frac{33}{116} A = 0,28 A$$

PSS 27.1: Magnetic Forces

Sjá útskýringu á Mastering Physics.

Determining the Velocity of a Charged Particle.

Eind hefur hleðslu $-5,5 \text{ nC}$ og hreyfist
í einleitu ~~magnsviði~~ segulsviði $\vec{B} = -(1,3 \text{ T})\hat{k}$.
Segulkrafturinn á eindina er mældur sem
 $\vec{F} = -(3,8 \cdot 10^{-7} \text{ N})\hat{i} + (7,6 \cdot 10^{-7} \text{ N})\hat{j}$

a) Eru þættir hraðans ótvíraett
á kvadráttir ef við þekkjum $\vec{F}$?

Nei, því að $\vec{F} = q \vec{v} \times \vec{B}$ og þótt við þekkjum $\vec{F}$ og $\vec{B}$, þá er $\vec{v}$ ekki ótvírðett ákvarðað af $\vec{v} \times \vec{B}$.

b) Reiknið x-þátt hraða eindarinnar.

$$\text{Nú er } F_y = q (v_z B_x - v_x B_z) = -q v_x B_z$$

$$\Rightarrow v_x = - \frac{F_y}{q B_z} = - \frac{7,6 \cdot 10^{-7} \text{ N}}{-5,5 \text{ nC} \cdot -1,3 \text{ T}} = -106,3 \text{ m/s}$$

c) Reiknið y-þátt hraða eindarinnar.

$$\text{Nú er } F_x = q (v_y B_z - v_z B_y) = q v_y B_z$$

$$\Rightarrow v_y = \frac{F_x}{q B_z} = \frac{-3,8 \cdot 10^{-7} \text{ N}}{-5,5 \text{ nC} \cdot -1,3 \text{ T}} = -53,1 \text{ m/s}$$

d) Reiknið ~~þátt~~ $\vec{v} \cdot \vec{F}$

$$\vec{v} \cdot \vec{F} = v_x F_x + v_y F_y + v_z \underbrace{F_z}_{=0} = v_x \cdot q v_y B_z + v_y \cdot -q v_x B_z = 0$$

e) Hvert er hornið á milli $\vec{v}$ og $\vec{F}$?

$\vec{F} = q \vec{v} \times \vec{B}$ þ.a. hornið hlýtur að vera 90° .

Exercise 27.38
p. 914

Beinn og lóðrættur vír ber $2,2\text{ A}$ straumi niður $\vec{a}$ við og er $\vec{a}$ milli póla hjá stórum ofurleidandi segli þ.a. segulsviðið er lárætt og hefur styrk $0,574\text{ T}$.

a) Hver er styrkur segulkraftsins $\vec{a}$ 1 cm löngum vírbúti ef sviðið er í austurátt?

$$\text{Notum } F = IBL = 2,2\text{ A} \cdot 0,574\text{ T} \cdot 1\text{ cm} \\ = 0,0126\text{ N}.$$

b) Í hvaða átt er segulkrafturinn?

Hann er í suður átt.

c), d) Hver er stefna og styrkur segulkraftsins ef sviðið er í suður-átt?

$$\text{Aftur fæst } F = IBL = 1,26 \cdot 10^{-2}\text{ N}$$

en núna er krafturinn í vestur átt.

e), f) Hver er styrkur og stefna segulkræftsins ef sviðitið er 30° suður af vestur?

Enn og aftur er $F = IBL = 1,26 \cdot 10^{-2} \text{ N}$

og stefna kræftsins mun vera

$90^\circ - 30^\circ = 60^\circ$ norður af vestur.